

# Vallomások, gondolatok

Elhangzott a Szervátiusz Jenő díj  
átadása alkalmából 2014. 11. 19-én

Tudattal és lélekkel megáldott emberi sorsunk ég és föld közé feszül. A bennünket körülvevő csodálatos kinti világnál is csodálatosabb, különösebb élet tenyészik bennünk legbelül, mindnyájunkban. Ez a világ teljesen személyes, lelki világ. Szinte természetes hát, hogy különbözőségéből adódóan gyakran konfrontálódik, fájdalmasan ütközik a „külső”, az objektív, a közömbös valódi világgal. Ilyenkor a festés, – mert a művészet is az emberi önvédelem eszköze – nekiáll és képet fest, hogy valahogyan „kihúzza magát a csávából”. Ideiglenesen legalábbis. Feltárva érzelmeit, személyisége és szemlélete szerint értelmezi a világot és azon fáradozik, hogy gondolatait átadhatóvá tegye művészenként embertársainak.

A kor, amelyet élünk, nem teszi lehetővé a nyugodt, békés szemléletet. Globálisan gyorsuló, felbomlóban levő hatalmas emberközösség morális kiürülésének vagyunk tanúi és résztvevői. A XX-ik század két pusztító világháborúja és annak következményei máig hatnak... Az a keresztény európai kultúra, amely magasrendű erkölcsi-tudati alapot, megtartó értékrendet adott, és egyúttal önvédelmi, önszabályozó eszközt az embereknek, mára romokban hever...

Én akkor születtem, – a második világháború végén – amikor Erdélyben élő magyar közösségünk töredék-nemzetté vált saját szülőföldjén, saját hazájában... Diktatúrában, elzártságban éltünk, és a miniket, kisebbségeket végig elkísérte ellenérzés nyomasztó, sokszor fenyegető háttérmoráljában.

A több évtizedes bezártság idején elég messze kerültünk a mindig vágyott és csodált Nyugat-Európa művészeti életének eseményeitől. Magunkra hagyottan, magunkra utalva, saját örökségünkre építkezve teremtettünk sajátos „erdélyi művészetet”.

A '90-es években lehulló „vasfüggöny”, a határok szabaddá válása bejuttatott az áhított Európába. Beérkeztünk hát, és körülnézve, a kortárs képművészet kavalkádjával találkoztunk. Ahol minden igaz, és mindennek az ellenkezője is, ahol az az igazság, hogy nincs igazság. A „globalizált” művészetszemlélet a nyitott határokon beáradva aztán hozzánk is elhozta a totális művészi szabadságot, az új és még újabb kifejezési formák, utak, koncepciók szertelen csapongását, burjánzását. Ezek mellett, egyidőben, békésen (többé-kevésbé) megférnek azok a szemléletek is, – korhatártól függetlenül –, amelyek megbecsülik a mesterségbeli tudást, az erkölcsi-művészi komolyságot, felelősségvállalást, a művészet léleklátó szerepét. Hogy eljön-e a letisztulás, a megnyugvás a felszabadított káosz után, mikor és hogyan, ezt a jövő mondja meg.

A '90-es évek változásainak azonban számomra pozitív hozadékai is voltak: a szabad utazás lehetőségét hozták el. Ha később is, de eljutottam az európai nagy múzeumokba. Az ott látottak, a nagy művek tanulmányozása, megerősítettek, bizonyosságot adtak arról, amiben mindig is hittem, hogy a művészet inkarnáció: a gondolat megtestesülése a műanyagában. Arról, hogy a festészet anyagának művészi megmunkálása, érzéki szépsége elengedhetetlen. Hiszen az így létrehozott képművészeti érzetek közvetítik, teszik látvánnyá a néző számára a gondolatot. Az alkotómunka intim, belső dolog, a szakmai ismereteken túl rengeteg benne az intuíció, az érzelmi töltés. Egy színvarázsát, sugárzását létrehozni, élettelen fizikai állapotából élővé változtatni a vásznon – ez a lélek belső erejéből, temperamentumából valósulhat meg első sorban.

Ezekkel a megyei dísekkel dolgozom, dolgoztam eddig is, – a magam módján, belső törvényszerűségeim szerint. Lehet legúgy, hogy megosszam ezt másokkal is.

A festés azért fest, azért dolgozik, mert szereti amit csinál, mert szívügye, lelki szükséglete, vagyis nem élhet enélkül. A Szervátiusz Jenő díj váratlanul ért, és örömmel töltött el. Hiszen ez a díj otthoni, erdélyi, lelkünkhöz közel álló! Különösen megtisztel, hogy az erdélyi és az egyetemes magyar szobrászat két nagy egyénisége áll mögötte: Szervátiusz Jenő és fia, Szervátiusz Tibor. Nekem személyes emlék is növeli örömeimet: Szervátiusz Jenő egy évig tanárom volt a kolozsvári Képzőművészeti Egyetemen. Bár én festészet szakon jutottam be a felvételin, de akkor úgy volt, hogy mi első évesek egy évig mindent tanultunk, és másodéven szakosodtunk. Így hát első évben szobrászat, azaz „mintázás” óráink is voltak, ahol én, a mi Jenő bácsink tanított bennünket. Szerettük, tiszteltük. Kedves, szikár alakja, szikszavú, csendes egyénisége meleg emberséget sugárzott. Szeretettel emlékszem rá.

Kákonyi Csilla

## Felvételek a díjátadó ünnepségről











